

od daleč. Iz tega se razvidi navdušenje tukajšnjega delavskega prebivalstva za društveno delovanje in izobrazbo.

Gosp. predsednik Brus otvori zborovanje in predstavi zborovalcem g. J. Rebeka, načelnika celjskega delavskega društva. Gospod Rebek nastopi kot prvi poročevalec in govori o rešitvi socialnega vprašanja. Med mnogimi krasnimi nauki povdarja potrebo izobrazbe delavcev in kmetovalcev. Ko bi ti stanovi imeli več izobrazbe, gotovo bi se zavedali svojih pravic bolje, kakor se je to dosedaj godilo. Dosedaj vlada povsod le tisti, ki ima veliko denarja, posestnik velikih podjetij in tovarn. Delavec pa, ki množi kapital, kmet, ki vzdržuje državo, nimata še dostikrat, potrebnega živeža. Na 50 veleposestnikov pride več poslancev, kakor na tisoče in tisoče ubožnejših kmetov in delavcev. Dokler je delavec tiho dejal, ni nič dosegel; ko se je bolj izobrazil in zahteval večjih pravic, se mu je že nekaj dalo. Dokaj je peta kurija, kjer se je delavcem vsaj nekaj zastopnikov dalo za državni zbor. Pa to je le mala drobčina. Pri večji izobrazbi bodo delavski stanovi vsi postali prepričani, da jim je treba splošne volilne pravice.

Delavci imajo še vse premalo varstva proti zatiranju in izkoriščanju. Dokler je delavec močen, ga še kaj radi imajo, pa za stare dni si naj sam skrbi, ako more. Vsaj je večinoma tedenska in mesečna plača komaj le tolika, da se z veliko silo od dne do dne preživi. Na stran nima kaj djati. Zato pride na stare dni, kakor med staro šaro. Z združenimi močmi se bo doseglo, da se polagoma zboljšajo dosedanje žalostne razmere delavcev in kmetov. Zato mora vsakdo iskati v društvu zaslombe, da se osamljen ne pogubi sebi in drugim v škodo. Društvo pa z velikansko silo napreduje, podučuje, širi omiko in nam pomaga, da se zavedamo svojih pravic. Zato le vrlo z združenimi močmi naprej in zmaga bo naša!

Potem spregovori g. poslovodja Zavžitnega društva Ignac Krek o narodni vzgoji mladine doma in v šoli. Z vso odločnostjo povdarja, da more šola le tam doseči kakih uspehov, kjer se naslanja na dobro vzgojo v domači hiši. V marnberskem okraju pa je vzgoja pri večini doma slovenska, v šoli pa posiloma nemška. Zato mladina zaostaja v napredku, ker se slovenski mladini ne privoščijo poduk v materinščini. Tako šolo obiskavati, pa prazno slamo mlatiti, to je za slovensko mladino jednak dobiček. Tako daleč že gre zagrizenost in zatiranje obmejnih Slovencev, da se niti mladini še krščanski nauk ne privoščijo v maternem jeziku. Vsaj se preti, da se bodo na marnberski šoli vsem slovenskim otrokom njih slovenski katekizmi siloma odvzeli.

In vendar smo vsi prepričani, da je kaj takega ne le nespametno, ampak za vzgojo naravnost pogubljivo. Kmetje in delavci se ne bodo mogli tako dolgo po potrebi izobraziti, dokler njih otroci ne bodo imeli vzgoje na isti podlagi milega materne jezika, ki ga je začela učiti njih mati v nežni mladosti!

Nato je bil voljen nov tajnik gosp. Ivan Schauz mesto dosedanjega g. Steinbergerja. Ta se je namreč vrlo potegoval za pravice delavcev mutskih fužin in je bil zaradi tega odpuščen. Gosp. Steinbergerju je društvo v silo pomagalo, on ima zopet službo. Delavsko društvo pa ne bo nehalo se potegovati za koristi in pravice delavcev in kmetov. Kakor do sedaj bode podpiralo bolnike, bo delavcem prišlo v raznih stiskah na pomoč in bo branilo delavce proti oderuštvi in stiskanju delodajalcev. Letos je delavstvo dobilo svojo organizacijo, z novim letom pa bo še z večjo močjo nastopilo in si s krščanskim socializmom zgradilo boljšo bodočnost. Neustrašenost največ velja, bojazljivcev pa figo ima.

Iz Jarenine. (»Südmark«.) Kakor je je znano, se je v nedeljo, dne 3. dec. pri nas ustanovila podružnica prusške »Südmark«. Shod je sklical pesniški Flucher.

Vršil se je v gostilni Štefličevi. Prišli so domači Posilinemci, nekaj sosedov in gostov iz Maribora, Cmureka in Spielfelda. Dr. Sueti iz Gradca je tem »Nemcem« razložil namen in pomen »Südmarke«. Predsednik podružnice je postal kovač Eisenhut, zapisnikar polički župan Reininger, denar pa okrog »fehta« znani volilski priganjač (agitator) Al. Gornik. Deželni uradnik dr. Šmid iz Maribora in dr. Krautgasser iz Cmureka sta ginjenega srca pozdravljala novopečene jareninske Nemce, predsednik Eisenhut pa je še imel nazadnje celo nagovor in je zbrane potrjal v novi nemški veri südmarkovski, končal je s »Heil Südmark!« Pri tem zborovanju se je tudi odlikoval pesniški župan Gornik. »Rekel je: »Nemški se moramo učiti, če ne bomo znali nemščine, nas še bodo tudi v bodoče vedno goljufali!« Kdo neki? Nemci seveda! Potemtakem so Nemci, ki prihajajo med nas, sami goljufi. Nemci torej tudi goljufi?! No, Gornik pa jo zna; ta še bo enkrat za poslanca! Mi pa mislimo, da še je vsak rojen Nemec, ki še ima saj nekoliko vere, stokrat bolj, kakor naši odpadniki, ki niso ne tič ne miš. Slovenci nočejo biti, Nemci pa ne morejo biti. Slovensko ime, slovenski obraz, zraven pa taka nemščina, da človeku hudo postane, če jo sliši govoriti: taki ljudje pa potem pravijo: Jaz sem Nemec! Kdo se ne smeji? Ko so lani obhajali pesniški Nemci zmago pri Fluherju, je bil zraven tudi pošten Nemec, katerega je bilo sram nemške družbe, kakršna je bila zbrana pri Fluherju, kajti pozneje je sam izjavil nekemu Slovincu: »Tje nikdar več ne grem volit; sram me je bilo, ko sem moral biti med ljudmi, ki so hoteli veljati za Nemce, pa še niti niso znali nemški!«

Naši Südmarkovci so se mislili ta dan obnašati, kakor da bi bili kje na Nemškem. Streljati so mislili, potem pa rogoviliti po Jarenini, da bi pokazali svojo nemško oliko. Pa jareninski Slovenci te olike nismo bili željni, zato je naš vrli, mnogozaslužni župan Ign. Zupanič, oskrbel ta dan Südmarkovcem 5 žandarjev in c. kr. komisarja, da bi jih ti učili reda in poštenega obnašanja. Pred ostro sabljico pa imajo tudi Posilinemci »rešpekt«. Sicer jim žandarji prav nič niso bili po godu, pa kaj se hoče. Poznati so morali, kako nesramno lažejo, ako pišejo v »Tagespost«, da je Jarenina še dandanes nemška in da se je polno »nemških« kmetov udeležilo njihovega zborovanja. Vsa čast in zahvala našemu narodnemu županu, ki je s svojo odločno odredbo pomiril splošno razburjenost tukajšnjega slovenskega ljudstva ter v dejanju pokazal, kako ljubi svoj narod in skrbi za čast in poštenje slovenske Jarenine!

»Südmark« nam je Slovincem pokazala, kakšne prijatelje imamo v Jarenini. Gostilničar Šteflč je z veseljem dal prostore za zborovanje in pristopil kot ud, ravno tako trgovec Koprivnik in kovač Eisenhut. Dobro! Nobena božja, ne cerkvena zapoved nam jareninskim Slovincem ne veleva, da bi mi morali s svojim težko prisluženim denarjem rediti in podpirati v svoji sredini ljudi, ki nam v verskem oziru ne dajejo spodbude, in ki so v narodnem oziru naši najhujši nasprotniki, kar so pokazali ob času volitev in sedaj. Ti ljudje so največji nevaležneži: naš denar in našo podporo prijazno in z veseljem vsprejemajo, na drugi strani pa se iz nas norčujejo in nas zaničujejo. Bog nas pač ni vstvaril za to, da bi nasprotnikom cerkve in naroda našega pomagali do blagostanja. Trgovec in gostilničar Cvilak je ob času letošnjih volitev neustrašeno volil z nami Slovenci, on je naš mož in tudi zasluži našo podporo. Njega se v bodoče oklepajmo vsi Slovenci! Kdor je proti nam, ni vreden, da bi prejemal denar iz naših rok.

Kaj pa je »Südmark«? To je društvo za Nemce, katerega poglobitni namen je naperjen proti Slovincem. S svojim denarjem hočejo Südmarkovci ob jezikovnih mejah pokupiti slovenska posestva in na nje naseljevati Nemce, hočejo med Slovenci podpirati odpadnike in širiti zaničevanja vredno

nemškutarijo. Slovenec, ki svoj narod taji in zaničuje, se kmalu tudi vere sramuje: tako postane nemškutar, in takih bi rada »Südmark« imela mnogo med Slovenci. Ona bi rada ponemčila naše lepe slovenske kraje, da bi tem prej izginili Slovenci. In k takemu društvu, ki je največji nasprotnik Slovencev v narodnem in gospodarskem oziru, naj bi celo pristopali rojeni Slovenci?! Kolika neumnost!

Če hočejo Nemci sploh koga podpirati, mu kaj pomagati, naj pomagajo pred vsem nemškemu kmetu. Na tisoče jih je samo na Štajarskem, ki so pomoči silno potrebni, a so pozabljeni. Tam bodo storili kaj dobrega in si zaslužili hvaležnost ljudij. Toda naši liberalni Nemci svojih lastnih bratov nočejo poznati.

»Südmark« pa je tudi društvo nasprotno sv. veri. Kdo pa ga je ustanovil? Samo liberalni Nemci v Gradcu, katerim je vera deveta briga, kateri bi sami radi, da bi poštene nemški katoličani postali luterani. Poštene katoliški Nemci se sami ogibljejo tega liberalnega društva. In kjerkoli se med Slovenci ustanovi kaka podružnica, mislite li, da pristopijo k »Südmarki« najbolj goreči kristjani? Nikjer! »Südmark« združuje povsod le ljudi, ki se ne brigajo mnogo za cerkev; jasna priča tega je podružnica v Jarenini. Če nekateri Jareninčani mislijo, da so prvi jareninski »Südmarkovci«, Eisenhut, Reininger, Gornik in tovariši pravi voditelji k časnici in večni sreči, tedaj pa le za njimi! Samo da da ne bo kje kesanje prepozno.

Sedaj je gotovo vsakemu jasno, kaj je »Südmark«. Morda še od tega kaj »profitira« kasir Al. Gornik. Nedavno je prišel k neki vdovi, da bi tudi ona pristopila k »Südmarki«. Ko ga je vprašala, kaj je »Südmark«, sam ni vedel povedati, zakaj je. In ta človek vabi ubogim ljudem v Jarenini, pa tudi pri Sv. Marjeti in drugod goldinarčke iz žepa, pa še ne vé, za kaj! Pokažite mu vrata, kadar pride!

Jareninski Slovenci imamo, hvala Bogu, poštena društva: bralno društvo, politično društvo, branilnico in posojilnico in kmetijsko zadrujo, ki lepo skrbé za naš časnici blagor, pa nam pomagajo tudi pri dosegu večnega našega cilja, ker so vsa ustanovljena na verski podlagi. Teh se držimo vsi in in oklepajmo se jih v bodoče še trdneje: to bo najboljši odgovor na »Südmarko«! Ostanimo tudi v bodoče, kar smo bili doslej: poštene katoliški Slovenci!

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

(Vesele božične praznike) želimo vsem prijateljem našega lista! Prosimo jih, naj delajo na to, da se naš list vedno bolj razširja med vrlim slovenskim ljudstvom!

(Naše božično darilo naročnikom.) Naročnikom našega lista prinašamo veselo vest, da bo z novim letom celoletna naročnina na naš list znašala le 4 krone ali 2 gld. Toda ako se dosedanje število naročnikov ne poviša, imelo bo naše tiskovno društvo veliko denarno izgubo. Zato pa, častiti naročniki, ako želite, da ostane naročnina za zmeraj tako majhna, širite naš list in pridobivajte nam novih naročnikov. Mi za Vas, Vi za nas! — Upravištvu »Slov. Gospodarja« uljudno prosi, da p. n. naročniki poravnajo zaostalo naročnino. Da se nikomur list ne ustavi in da se še lahko porabljajo poslanske poštne nakaznice, ki imajo veljavo le do novega leta, prosimo, da se vpošlje denar do novega leta.

(K novemu letu v premislek.) Prijatelj nam piše: Ko so bile odstranjene na Českem jezikovne odredbe, razdelilo se je med češkim ljudstvom brezštevila listkov z besedami: »Pravica je umrla«. In to je bilo dovolj, da se je vzdramil ves češki narod k odločnemu odporu, da pridobi postavno zajamčene narodne pravice. Ta dogodek sem

večkrat premišljeval ter se vprašal: «Bili pri nas na Slovenskem tudi zadostovalo, ako bi ob kaki priložnosti poslali te drobne listke med svojce?» In odgovor se je glasil: «Ne». Zakaj, naše ljudstvo še je po mnogih krajih premalo probujeno. Temu zamore pomagati le pridno čitanje dobrih časnikov. Nobena kmečka hiša na Slovenskem bi ne smela biti brez časnika. Slovenci, Slovenke! Bodi torej naša sveta dolžnost, pridobiti vsak izmed nas vsaj jednega naročnika za «Slov. Gospodarja», vsaj enega novega uda mohorski družbi. To bodi naš poslednji narodni čin koncem tega stoletja in naše prvo narodno delo začetkom novega stoletja. Skrbimo in delujmo tudi na to, da se vpisejo vsi naši slovenski prijatelji, znanci in sorodniki pri ljudskem štetju kot Slovence!

Brinov Nace.

(Nemški uradniki po Slovenskem.) Kakšne uradnike imenuje justični minister Kindinger za slovenske kraje, o tem govori «Slov. Narod» od dne 15. decembra tako-le: «Iz nas Slovencev pa se je Kindinger naravnost norčeval. Na važno mesto predsedstva celjskega okrožnega sodišča je poklical — in sicer kakor je sam priznal v ta namen, da je očitno briskiral slovenske državne poslane — znanega prijatelja starih dam; sodnikom v Velikovicu pa je imenoval znanega prijatelja mladih deklic.» Naši čitatelji vedo, da se piše novoimenovani predsednik celjskega okrožnega sodišča Wurmser. Predsednik okrožnega sodišča prijatelj starih dam!

(Sramota za Maribor!) Zakaj je imenoval naš mestni zbor eno ulico tudi po Bismarku? Kake zasluge ima Bismark za Maribor? Nobenih! Kake zasluge za Štajersko? Nobenih! In kake zasluge za Avstrijo in njene vladarja? Nobenih! Pač pa ima na vesti preštevilo pregreh nasproti Avstriji in našemu cesarju! Ona vojska leta 1866 je bila zlo delo Bismarkovo. Sploh je Bismark celo svoje življenje delal na to, da poniža Avstrijo, da jo kot pokrajino spravi pod nemško cesarstvo in da našega cesarja stori navadnim nemškim zveznim knezom. Ali so morda zaradi tega imenovali naši mestni očetje ulico po Bismarku? Ako so zaradi tega, potem je njihovo delo nečuvstvo in oni so godni, da se z njimi napolnijo občinske ječe. Morda pa so zaradi tega počastili Bismarka, ker je združil nemško cesarstvo? Toda kaj to briga naše avstrijske državljane? Zakaj se navdušujejo za nemške razmere in za nemško politiko? Ali hočejo s tem dokazati, da koprni po nemškem vladarstvu, ali hočejo dokazati, da so Prusaki? Ako so hoteli kaj takega namigniti, so istotako pred očmi vsakega Avstrijca zaničevanja in najstrožje obsodbe vredni. Pametnega in poštenega vzroka za imenovanje ulice po Bismarku ni in zato je in ostane Bismarkova ulica sramota za Maribor.

(Uboje ptičice.) Debel sneg je zapadel v največjo radost otrok, ki ga z veseljem pozdravljajo ter se kaj radi tudi z njim poigravajo. S tem pa je nastopila za naše drobne tičke huda doba gladi in pomanjkanja. Sinice, ščinkovci, meniške, kosi in druge ptice pevke stradajo in poginjajo večinoma, ako jim človek ne pride na pomoč. Prosimo vse prijatelje sadnega drevja, naj hranijo uboge ptičice bodisi na kaki deski pod drevsom bodisi kje na odprtem oknu. Drobčinice, kuhan in zdrobljen krompir, različno semenje solnčnic in tikev ali buč bodo tem lačnim revčkom sosebno dobro došli. Naj bi ne bila nobena slovenska hiša, kjer bi slehern dan ne dobivale tudi tičice svojega kosilca. Spomladi nas bodo zopet razveseljevale in sadna drevesa snažila gosenice in drugih škodljivcev.

(Zmaga Slovencev ob meji.) Dne 11. dec. so bile občinske volitve v Selnici ob Muri, pri katerih smo Slovenci slavno zmagali. Izvoljeni so v III. razredu: J. Kermavec, J. Danko, J. Brus, Karol Kebrič; v II. razr.: A. Reisman, Simon Schmid, Jurij Žebot, A. Schönwetter; v I. razr.: J. Golob, J. Hercok,

P. Hercok, F. Ul. Od teh sta le dva po rodu Nemca. Zmaga naša je silno razveselila vse selniške Slovence. Neumevno pa nam je, kako so se nekateri zvoditi pustili po šentifjskem Repnikovem agitatorju B. Saj je tudi med nami dovolj zanesljivih ljudi, ki bi jih bili lahko volili. Znani nam Winkler si niti na volišče ni upal svesti iz svojega propada. Matijče G. pa je bil tako žalosten in pobit, kakor da bi bil na Bismarkovem pogrebu. Živeli vrli neustrašni branitelji meje, selniški Slovenci!

(Razglas.) C. kr. okrajno glavarstvo v Mariboru, kot davčna oblast I. stopinje razglašja na podlagi zak. od dne 25. oktobra 1896 drž. zak. štev. 220, da so spiski o uvrstitvi osebnemu davku zavezanih oseb v tri volilne razrede po navzdolni vrsti njihovega letnega osebnega davka za povračilne volitve koncem leta 1899 izžrebanih udov in njih namestnikov cenilne komisije za cenilni okraj Maribor mesto in Maribor dežela od 18. decembra 1899 v ogled razgrnjeni. Legitimovanim, osebnemu davku podvrženim je vpogled v razgrnjene volilne imenike med uradnimi urami (dop. 8.—12., pop. 2.—6.) v davčni pisarnici c. kr. okrajno glavarstvo I. nadstopnje dovoljen. Pritožbe proti nepravilno uvrstitvi pritožnikov v volilni razred se morajo v osmih dnevih računši od 18. decembra 1899 pri c. kr. okrajnemu glavarstvu koleka prosto vložiti, vendar niso nadaljevanju uradovanja posebno glede vršitve veljavnih volitev na poti. — C. kr. namestnijski svetnik: Kanowsky.

(Tat v cerkvi zasačen.) V farni cerkvi v Celju zasačili so v nedeljo 10. t. m. pri jutranji maši človeka, ki je vkradel neki ženski iz žepa precejšnjo svoto denarja. — Ko so tatinsko grdobo iztirali iz cerkve na prosto, posrečilo se mu je, v jutranjem mraku uiti. Govori se, da je iz mesta.

(Zahvala.) Naša šolska mladina, katere ni majhno število, ima v farno cerkev sv. Lovrenca v Pušavi precej daljno pot. Vsakokrat, kadar se spremlija tja, da opravi Sv. spoved in sprejme sv. obhajilo, njo preč. gosp. kateket Jernej Stabuc pogosti iz lastnega žepa s krepko južino. Za ta velikodušni čin se blagemu prijatelju mladine srčno zahvaljujeta in njej za naprej naklonjenost imenovanega dobrosrčnega gospoda izprosita, — Jakob Urbanc, predsednik kr. š. sveta in župan. Feliks Majcen, nadučitelj. — Lehn, 8. grudnia 1899.

(K poročilu o učiteljskem shodu) v Mariboru smo dobili sledeči popravek: V dopisu o učit. shodu se nahaja neka pomota. Tam čitamo: »Gospod Tomažič (Tinjski) je povedal, da je svoj spis poslal »Slov. Gospodarju, ker ga učit. list »Popotnik« ni hotel sprejeti.« — Gospod dopisnik me tu ni prav razumel. Jaz sem v svojem odgovoru na napad gosp. Gradišnika le rekel: »Kam pa bi naj bil poslal svoj dopis, ki pojasnjuje škodljivost načel, koje je gosp. Horvatek v svojem govoru pri učiteljskem shodu v Ptujju vroče priporočal, če ne katoliško uredovanemu listu »Slov. Gospodarju«. Učiteljski listi, ki so vsi na strani jungovcev, bi onega dopisa ne bili sprejeli, kakor tudi »Popotnik« pozneje enkrat ni dal prostora članku, v katerem sem zopet zagovarjal versko-nravno vzgojo.« — Resnici na ljubo torej odločno rečem, da svojega spisa: »V obrambo krščansko mislečih slovensko-štajerskih učiteljev«, priobčenega v 38. štev. »Slov. Gospodarja«, nisem poprej »Popotniku« ponudil, temveč sem ga koj »Slov. Gospodarju« poslal. — Moja opazka proti »Popotniku« zadevala je neki drugi dopis, katerega sem v nevolji, da ga »Popotnik« ni koj v prvi številki priobčil, potem pro forma sam umaknil. J. Tomažič.

(Sv. Ilj v Slov. gor.) Gosp. Karola Sorko ni več med nami, zanesli smo neutrudnega moža pretekli petek k zadnjemu počitku. Pogreb je bil v kljub zelo slabemu vremenu veličasten. Pa kaj to v primeri s častjo, ki jo zasluži ta mož! Koga je naša fara zgubila, videlo se je pač v natlačeni cerkvi, kjer je veliko in malo ob krsti umr-

lega ihtelo. Šel je od nas najplemenitejši človek, najskrbnejši oče, najboljši soprog, vzoren učitelj in najdelavnejši rodoljub, skratka cel mož, ki nas je zvesto vodil, nam ljubezni polno svetoval, za nas najtežja bremena nosil jedno manje 30 let. — Tam pod križem spiš, ki te je peza skrbi za nas podrla, zdaj večno spanje; mi pa, ki še po tej solzni dolini hodimo, nočemo nehati, biti ti z molitvijo hvaležni, dokler tudi nas ne zasuje lopata. Sveti ti večna luč!

(Celjski dr. Riebl obsojen.) Zaradi obrekovanja in žaljenja slovenskega zdravnika dr. A. Praunseis-a in dr. je obsodilo sodišče v Celju dr. Riebela na 200 gld. globe oziroma eden mesec zapora.

(Umrli) je dne 18. dec. v Varaždinu tamonjšni odvetnik gsp. Fran Erhartič, rojen v Loperčicah pod Humom okraj Ormož. Zadel ga je mrtvoud v 57 letu njegove starosti.

(Mučeniška knjiga.) Hribarjev »Narodni koledar«, kojega prvo izdajo si je pridržal celjski državni pravdnik, je izšel v drugi izdaji. Zanimiva in krasna knjiga! Elegantno vezan iztis stane 1 gld., broširan pa le 70 kr.

(»Zveza«) slovenskih posojilnic v Celju je izdala ravnokar letopis za l. 1898. Sestavil nadzornik g. Fr. Jošt. Jako poučljiv je posebno zaključek, kojega naj prijatelji posojilništva ne pregledajo. V novem letu prinesemo iz strokovnjaškega peresa nekaj besed o »Zvezi« in letopisu.

(Iz Celja.) Vseučiliščnik Scheligo, ki se je povodom češkega obiska odlikoval v metanju kamenja na Slovence in ki je pri g. dr. Dečku hotel odnesti napisno tablo, je bil 15. t. m. obsojen na šesttedenski zapor. Komi Karl Bračič je pomagal pobijati pri kapelaniji okna in je dobil za to 1 teden luknje. Vseučiliščnik Donau je napadel takrat dr. Dečka in dobil za to 1 teden luknje. Nemška omika.

(Nov list.) Z novim letom začne izhajati v Ljubljani nov list »Narodni Gospodar«. Bode strogo strokovni list.

(»Südsteierische Pošte«) včerajšna št. je bila konfiscirana zaradi članka o Frišauf-ovi zadevi in dopisa iz Sav. dol. o napadu na Gostinčarja.

(»Dom in svet«) Edini slovenski ilustrirani list za leposlovje, umetnost in znanost. Slovenske rodovine, vrzite enake nemške časnike ven in naročite si »Dom in svet«. Izhaja v Ljubljani ter stane za celo leto le gld. 4:20.

(Slovenski trgovci.) Slovenski in nemški listi poročajo, da so se naši slovenski trgovci zvezali z nemškimi v obrambo proti konsumnim društvom. Naša slovenska stranka na Štajerskem bije boj proti nemškim trgovcem, naši slovenski trgovci pa sklepajo zveze z njimi. Zopet jedna zmešnjava več!

Iz drugih krajev.

(Brez dela.) Pod tem naslovom porokuje »Budapesti Hirap« strašen gospodarski polom v Budimpešti tekom te zime. Že sedaj je 20.000 delavcev, zlasti zidarjev in obrtnikov stavbinske stroke, brez dela in jela. Niti občina, niti država ne zida sedaj ničesar. Ze začete stavbe zasebnikov bodo kmalu dovršene in potem zraste število ljudi brez zasluzka na 60.000.

(Ali je kaj takega res mogoče?) »Gorica« pripoveduje prigodbico, ki se je godila nekje v Galiciji. K židu pride kmet ter ga naprosi en goldinar na posodo. Žid mu mu ga posodi s pogojem, da mu vrne ob žetvi dva, ob enem si pridrži kot jamstvo kmetov kožuh. Kmet hoče oditi, ko ga žid zopet pokliče k sebi. »Ti si mi torej dolžan dva goldinarja«, mu reče žid. »Da«, odgovori kmet. »Glej, v roki držiš jeden goldinar«, nadaljuje žid, »daj ga meni in s tem plačaš vsaj jeden del svojega dolga«. Kmet mu ga v resnici da ter odide, ostavši židu dolžan še jeden goldinar ter pustivši mu kožuh.

(Krščansko bratoljubje.) Francoska severna železnica je last krščanskih akcijo-

Božična povest.

Češki spisal František Valoušek.

Po cesti, ki pelje skozi vllarsko sotesko z Moravskega na Ogrsko, gresta dva Slovaka. Na glavah neseta vsak svoj koš, v katerem nosita po svetu kupice, zrcala in ponarejene korale. Starejši nese večji koš, toda skoraj prazen, mlajši — še deček — pa nese na glavi manjši košek, toda poln. Vračata se domov na Ogrsko, pa nič kaj vesela. Na Moravskem je bilo slabo leto, zato ni denarja med ljudmi. Neradi kupujejo nepotrebne reči, če pa kdo kaj kupi, rajši stokrat kaj odtrga nego doda.

Slovaka sta malo prodala in se vračata po utrudljivem potovanju domov vsa spehana in medla brez dobička in brez denarja.

Počasi korakata po poti. Mrzli in besni veter jima piha z Ogrskega v obraz in jima meče ostre snežinke v oči. Lopenik in Javorina se zmrčita, zakrita v težke, debele meglenne kožuhe. Pot se je daljna.

Stari — oče — gre počasi, vsak čas se ustavi in bolestno zakašlja. Od časa do časa žalostno pogleda na ono stran, kjer bučijo valovi reke Vag in kjer na strani v leseni majhni hišici čaka žena, čakata dva majhna, čisto majhna pa ljubezniva otročiča. Pri tem spominu nekoliko zardi njegovo blede lice, oči njegove pa zatemne in postanejo rosne.

Z desnico trdneje oprime palico, na katero se je opiral, levico pa zavije v umazano koševo pokrivalo. Koš je bil skoraj prazen, vendar se je revež skoraj zgrudil pod njim. Kaj dela žena? Kaj delajo otročiči? Kdaj bo jih zopet videl? Mesto odgovora mu brije oster veter okrog ušes.

Mlajši beži in bežal bi še bolj, da bi se le mogel zagreti. Ali oče ga ne more doiti. Lice dečkovo gori in gole roke so temno-rdeče mraza in vetra. Pod suknjico, revno in slabo, nima družega oblačila nego začrnelo srajco iz debelega konopljinca platna, čez njo mu visi raz ramo jermen z medenim križcem in majhno torbico. Deček ne čuti, zime, ne boji se vetra; vedno pa se boječe stranoma ozira po očetu. Vidi smrtno-blede obličje, sliši bolestni kašelj in to ga straši. V neveseli slutnji pospeši korak.

«Čakaj, sinek, čakaj! Saj več ne morem!»

«Ali vam je tako slabo, oče?»

«Oj slabo, ljubljani otrok, slabo!»

»Dajte, oče, vse v moj košek, še koš vam bom nesel, da vam bo bolje.»

«Ne, otrok moj; saj kmalu prideva v vas. Tvoje nogice so tako že dovolj zmučene!»

In zopet sta šla oba počasi in tiho dalje drug kraj drugega.

In kmalu sta dospela v vas. Stopila sta v gostilnico, ki je stala kraj ceste na vrhu blizu cerkve. Vas se je raztezala spodaj ob potoku.

Že se je temnilo. V gostilnici pa tudi ni bilo nikogar, kajti bil je dan pred svetim večerom, zunaj pa je bilo mrzlo in hladno in neprijazno, da se nikomur ni ljubilo iti v gostilno na vrh. Močni, debeluhasti gostilničar je sedel sam za pečjo, ki pa ni bila več topla in je čital zmečkan časnik od poslednje nedelje — na zadnji strani.

Vrata se odpro; v hišo potegne mrzli veter okrog peči ter zašumi v časniku, ki ga je imel v rokah gostilničar. Vstopita dva Slovaka.

«Pohvaljen bodi Jezus Kristus! Daj Bog dober večer!»

«Bog daj! Le pridite le, pa kako tako pozno prihajate iz daljnega kraja?»

«Iz daljnega kraja, oče, iz daljnega, kajti ni zaslužka in jaz sem ves utrujen in moje prsi bolne!»

«Tako, dragi moj, je tedaj povsod hudo. Ni več, kakor je bilo nekaj. Sam to čutim morda bolje nego vi! Ko ste tod hodili pred dvajsetimi leti kot zdrav in vesel mladenič, takrat je bilo drugače!» Gostilničar je nevoljen zganil z roko, vzdihnil globoko in vprašal prijazno:

«In kaj želite?»

«Za mene, gospod, ne dajte ničesar, saj mi v resnici nič ne diši, no, za dečka dajte kos kruha!»

«Brez ničesa ne morete biti! Zebe vas in dečka in vi ste bolni, to vidim: počakajte, žena vam da krožnik tople juhe, da se pozivate!»

«No, Bog vam to povrni, dobri oče!»

Gostilničarka, prijazna, tiha ženica, koj prinese skledico, dve kositrasti žlici in piskrc juhe. Izlije jo v sklenico in Slovaka sta jedla vedno in vedno se zahvaljujoč, — stari, kakor da bi mu ne dišalo, mladi pa z velikim veseljem. Nekaj žlic je zanesel stari, potem pa je prenehal in pustil jed sinu, da jo povžije. Lica dečkova postala so po topli juhi rdeča in modre oči so se razveselile pod dolgimi plavimi lasmi. Ko stari to vidi, se sam nasmehe in stokrat se zahvaljuje:

«Bog vam tisočkrat povrni, ljubi oče, na otrocih in na premoženju!»

Na večer je gostilničarka razgrnila v gostilnici dva otepa slame in Slovaka sta si vlegla in se pokrila s suknjami. Mlajši je hitro zaspal pod suknjico, starejši pa ni mogel zadremati. Bil je utrujen do smrti in slab. Upal je, da se odpočine in popravi. Ali po noči ni spal in bilo se mu je slabše.

«Veliki Bog! usliši gorečo mojo molitev: ne daj, da bi moral umreti na tuji slami!»

Tako je na tistem koperneč klical stari Slovak in dušil kašelj, da bi ne vzbudil ljubega sinka.

Dečko se je rano prebudil in veselo je pravil očetu, da se je že naspal in ga vprašal, ali vstane ali ne?

«Ne morem, ne morem, sinek moj!» vzdihne oče in pošlje sinka h gostilničarju. Ko gostilničar pride, ga milo poprosi, naj bi privoščil prostorček umirajočemu, kjer bi bil lahko spreviden s sv. zakramenti.

Gostilničar mu to srčno rad dovoli, vendar kmalu se popraska za ušesi in na tistem reče: «Stari je na smrt bolan: kam ga naj dam? Tukaj ne more ostati, v sobi in v majhni kuhinji še za domače ni dovolj prostora in ven ga vreči tudi ne morem reveža v tem slabem vremenu!»

Zjutraj je bil starec previden in potem se je preselil z dečkom iz sobe v hlev, kjer se je poleg dveh krav bilo dovolj prostora. Tu so v kot na slamo položili starca, zraven njega pa si je vsedel deček, kateremu je bilo neizrečeno težko pri srcu, ker je slutil očetovo smrt.

Približal se je večer — najveselejši v letu — sveti večer. Bogataši stavijo iz ljubezni do svojih ljubljenikov božična drevesca, ki se lesketajo v lučicah, v krasoti in s svojimi darovi; reveži si tudi kaj malega prihranijo iz ljubezni do novorojenega Jezusa, da bi se tudi njih srce radovalo ta večer. Sveti večer, sveti večer! Mnogi se ga že dolgo veselje in se radujejo v celem letu ta večer najbolj: toda ta večer ljudje tudi najbolj trpijo. Glad na sveti večer dvakrat bolj teži nego drugekrat in vsaka bolečina in žalost je na sveti večer hujša in neznosnejša.

Gostilničar se je radoval z družino v sobi, v hlevu na slami pa je vzdihoval oče in je jokaj sinek.

Po večerji se spomnijo domači ubogih Slovkov v hlevu, gospodinja vstane, vzame nekoliko juhe, dva kosa kolača in dve jabolki — in nese to v hlev.

Oče ni hotel ničesar vzeti v usta. Dečku pa je vkljub žalosti jed dišalo, kajti mladost in glad premagata tudi žalost in tako je kmalu pojedel vse, kar je prinesla gostilničarka. Nekoliko še je potolažila starca, pogladila plave lase dečkove in je zopet odšla.

Starcu je bilo slabo, neizrečeno slabo. Da bi svojega sinka preveč ne prestrašil ni dal tega spoznati na sebi. Že je do dobra spoznal, da dolgo ne bode.

Ko je hotel deček pogladiti mrzlo čelo očetovo, vjel je oče v svojo trdo desnico mehko ročico dečkovo in mu je govoril goreče in prisrčno:

«Ljubljani moj sinko, dušica moja! Ko bi jaz utegnil tukaj umreti, povrni se v rojstno hišico in povej materi svoji in malim bratcem, da sem jih še v bolezni blagoslovil. In ti preljubljeni sinko, ko boš moral bloditi po tem revnem svetu, čuvaj le svojo dobro dušico!»

Utrujen se je ustavil oče v besedi, deček pa se je žalosti premagan sklonil h glavi očetovi, objel to drago glavo, pritisnil k mrzlemu licu očetovemu svoje razgreto lice in je jokaj.

In potem je v hlevu vse utihnilo. Dečkovo žalost je premagal sladki spanec. Slisati je bilo le tihe vzdihne bolnikov in pravilno dihanje spečega dečka. Kravi sta docela resno in mirno prežvekovali in včasih zašumeli z verigami. Z vasi je pa kakor iz daljine odmeval semkaj pastirski rog. Skozi slabo steklo okence je prodirala v hlev mračna luč mesečna.

O polnoči vzdigne bolnik glavo; pri slabotni mesečni svetlobi je bilo težko opaziti njegov upadli obraz. Oči so mu gorele v čudnem plamenu. Dih je bil kratek, pa še je postal vedno hitreji. Nenavadna žalost je napolnila njegove bolne prsi. V tej žalosti dvigne s trudom glavo in pogleda na dečka, ki je spal kraj njega. Spal je trdno. Lice se mu je v blaženosti smehljalo. Najbrž je imel krasne sanje.

Bolnik hoče povzdigniti roko, da bi blagoslovil dečka, toda ne more. Bolestno vzdihne in pade na slamo in iz globočine svoje duše zavpije:

«Gospod Bog! ne zapusti mojih otrok, katerim umiram ravno v tem času, ko se je svetu narodil v hlevu Tvoj sin!» — — —

Bila je polnoč: veličastna, sveta noč — božična noč!

Deček je sladko spal in sanjal. Duša njegova je na lahkih perutih nebeskega angela zapustila nesrečni hlev in je letela visoko, daleko — čez pusto slame karpatskih gor, letela je hitro tje za reko Vag in se spustila v revno leseno kočico, prislojeno k strmi gori. V kočici je bilo jasno, toplo, srečno. Za mizo pokrito z belim prtom je sedel oče, poleg njega mlajši dečkov bratec, za njim on sam poleg matere, katera je imela v naročju najmanjše dete. Na mizi je ležal bel kruh, med, orehi in jabolka. Mati je sedaj gladila malo dete v svojem naročju, sedaj dečka sedečega poleg sebe in pripovedovala o malem Jezuščku, o angelih, o Devici Mariji, o Jožefu in o pastirjih, o hudi zimi in o hlevu, o veliki revščini in dobrih živalih, ki so s svojim dihanjem ogrevale Stvarnika sveta. Otroci so pazljivo poslušali, v njih očeh so se svetile solze, v srcih njihovih pa je vladala vsa blaženost. Oče je poslušal, se smejal in kadil. Dečku pa je bilo neizrečeno dobro pri srcu. Dolgo je pripovedovala mati, dolgo so poslušali otroci. Naposled je vstala, položila previdno najmanjše dete v zibelko in potem molila s starejšim in jih tudi spravila spat.

«Spi, sladki sinek moj, spi!» je govorila dečku in mu poljubila glavico. «Ko se naspimo, gremo doli v vas, tam boš videl majhne, a krasne jasličke!»

Deček se je silno razveselil in je mater objel okoli vratu. — Pa kaj je to, kaj je to? — Zvonovi pojó tiho-sladko — veličastno!

«Draga mamica — že gremo, že gremo — zvoní, zvoní!»

V tem se deček prebudi in otrpjen gleda krog sebe in posluša. Kravi zaslišita dečka klicati v spanju, prenehata prežvekovati in utihneta.

«Draga mamica — zvoní, zvoní!» so še vedno klicala njegova usta.

Bilo je zelo rano. Temotna svetloba mesečna je s polnim žarkom prodirala skozi okence, v zvoniku bližnje cerkve so zadoneli zvonovi in radostno zvonili juternico. Doneli so ljubeznivo in veličastno, kakor nikjer drugod, doneli kakor glasovi angelski.

«Zvoní, zvoní — že gremo zlata mamica!» še je šepetal deček v polspanju in se

oziral okrog. Nikdo mu ni odgovarjal. Okrog — grobna tišina. Tudi kravi sta tihi in ganjeni. Le zvonovi zvonijo tako ginljivo, tako sladko.

Deček ne vedoč, kje se nahaja, tipa z rokami krog sebe. Otiral je slamo in potem — oh, kaj pa je to? Trdo kot kamen, mrzlo kot led! Deček se prestraši. Kaj je to? Boječe sega dalje in občuti pod roko očetovo suknjo, toda pod njo je vse tiho in mrzlo. Zavest se mu vrača, spomin se mu obnavlja, v temnem kotu gleda obraz očetov, toda čuti ga hladnega kot led, trdega kot kamen.

»Moj oče, moj oče! Oh, Bog, moj oče!« obupno vsklikne in se vrže na mrtvo truplo očetovo.

Jedna krava je žalostno zašumela — zunaj pa so zvonovi zvoneli radostno in častito.

O zvonovi, zvonovi, srce imate, pa ne ne čutite, jokati bi se morali, pa se veselite! V njih radostni in slavni glas se je mešal v hlevu v srce segajoč jok ubogega Slovaka.

Očeta so pokopali, jokajočega sina pa poslali domov.

* * *

»Žalostna božična povest!« praviš. Oglej se okrog, pa najdeš še žalostnejše resnične razmere. Ko se raduješ ti, jokajo drugi. Oglej se okrog, in najdeš morda tudi v svoji bližini na sveti večer, če ne več vsaj jedno revno srce, zmučeno in žalostno: iz ljubezni do novorojenega Vzveličarja tolaži, pomaga, krepčaja, kjerkoli in kakorkoli moreš in imel boš na slavni božični praznik večje veselje nego pri najveselejši povesti.

Poslovenil Ciriljev.

Gospodarske stvari.

Konsumna društva.

Ker je dalo slavno uredništvo »Slovsk. Gospodarja« v št. 50. dovoljenje, da pove vsak, kdor se za to zanima, prosto svoje mnenje o konsumnih društvih, hočem navesti v naslednjem svoje misli o tej organizaciji in celo zadevo naslikati tako, kakoršna je v resnici.

Kar zadeva mene, nisem za to, da bi se snovala konsumna društva povsodi ali pa celo tam, kjer istih ni treba. Naše slovensko ljudstvo še ni trgovsko toli izobraženo, da bi moglo v celi masi nastopiti, kot nastopa trgovec, kateri ima strokovne skušnje 20 in še več let. Ako pa se trgovina ne vodi in ne izvršuje spretno, dobro preračunjeno, ne more tekmovali z veliko trgovino in trpi škodo. Da se me bode lažje razumelo, hočem to s številkami dokazati.

Vzemimo župnijo, katera šteje 2000 duš. V tej župniji je 600 gospodarjev, kateri bi lahko pristopili kot udje konsumnega društva. Vzemimo, da bi od teh 600 udov napravil vsak 10 gld. na leto dobička, to je, da bi zato, ker je ud konsumnega društva, dobil blago toliko ceneje, da pri tem prihrani 10 gld. na leto. To bi dalo skupaj 6000 gld., to je povprečno na enega človeka v fari 3 gld.

Če računimo, da nas je Slovencev 1½ milijona, potemtakem bi dosedanji trgovci, naseljeni med Slovenci, napravili povprečno na leto 4½ milijona gld. čistega dobička. Ta dobiček pa nikakor ne zadostuje, da bi rešil našega zadolženega in propadajočega kmeta pred polomom. Zato je treba zdatnejših pripomočkov, in ti so: racionalno, umno gospodarstvo. Naš kmetovalec se mora organizirati v kmetijske zadruge in po njih se mora dovesti do tega, da bode vsled umnega gospodarstva pridobil od svojega polja, od svojega vinograda, od svojega gozda in svoje živine vsako leto ne le 10 gld., ampak 100 celo 200 gld. več kakor dosihmal. Dovesti se mora torej naš kmet do tega, da bodejo njegovi dohodki vsako leto vsaj za 50 do 100 gld. nadkriljevali njegove stroške, in to ga bode rešilo pogina.

Naš kmetovalec naj se združi v kmetijske zadruge in te se zedinijo v zavezo. Naj si vsaka zadruga napravi potrebno skladišče, da bodejo zadržniki vse, kar potrebujejo za svoje poljedelstvo in gospodarstvo, skupaj kupovali in svoje pridelke, za svetovni trg pripravljene, skupaj prodajali, da se tako obvarujejo brezvestnih prekupcev in spekulantov.

S tem pa nečem reči, da bi se naj prav nikjer ne snovala konsumna društva. Konsumna društva se naj tam snujejo, kjer se kaže za to neobhodna potreba, n. pr. kjer je vsa trgovina v rokah, nasprotnih slovenskemu narodu, ali kjer se ljudstvo brezvestno izsesava. A ta konsumna društva se naj snujejo povsod pod vodstvom trgovskih zadrug na pravi trgovinski podlagi in namreč tako, da dobivajo vsi udje te ali one kmetijske zadruge pri taki zadržni prodajalnici vsako blago nekaj procentov ceneje. To bode povzročilo, da bodo vsi kmetovalci tam okrog pristopili k dotični kmetijski zadržni, in trgovska zadruga bode vkljub temu lahko tekmovala drugim nam nasprotnim ali celo sovražnim trgovcem. Ko pa se taka zadržna prodajalnica dobro vpelja, pa se naj prepusti enemu naših poštenih trgovcev proti odkupnini pod pogojem, da bode postregel udom kmetijskih zadrug kakor tudi udom obrtnih in delavskih zadrug s poštenim blagom proti primerni ceni.

Kar pa zadeva konsumnih gostiln, kjer se dobiva vino, pivo, žganje itd. ter se daje udom, takim društvom nisem pravi prijatelj in sicer iz dveh razlogov. 1. Se dobi tamkaj pijača navidezno nekoliko ceneje kot drugod, a zato pa udje več popijejo in s tem tudi več zapravijo in 2. imajo udje priliko zahajati v zadržne pivnice ter tam, ker so le zadržniki med seboj in, jim ni strogo odmerjena redarstvena ura, le preradi dolgo ostajajo in se tako brezmerne zavzivanja alkoholične pijače privadijo.

V tem oziru bi bil jaz zato, da se taka konsumna pivnica ali gostilna le tamkaj osnuje, kjer ni narodnih gostiln; kjer pa so naše narodne gostilne, tamkaj se naj od vseh zavednih Slovencev le te in nobena druga ne obiskujejo. Zahtevati pa smemo od dotičnih kremljarjev, da postrežejo našim gostom z dobro pijačo in jedjo po primerni ceni in le tam, kjer bi nas hoteli izkoriščati za svoje sebične namene, tam se naj osnuje zadržna gostilna ter poveri vodstvo zanesljivim ljudem. Jaz sem mnenja, da, ako se bode pri nas na Slovenskem tako postopalo, kakor sem skušal v tem članku na kratko povedati, bode vsem ustrezno. Seveda so to le moje popolnoma nesebične zasebne misli in nasveti, ter nikakor nečem trditi, da so prave. Jaz ljubim svoje slovensko ljudstvo in bi rad videl, da bi si to v resnici opomoglo ter se dovedlo do stalnega blagostanja ter upam, da na način, kakor sem povedal, bi se pač pod spretnim vodstvom in skupnim delovanjem vseh stanov ter s trdno vero in zaupanjem na vsemogočnega Boga moja srčna želja dala najlažje in najhitreje izpolniti. Ivan Kač.

Dopisi.

Maribor. (Shod spodnještajarskega učiteljstva) je bil dne 7. dec. v Mariboru dobro obiskan. Nad 100 učiteljev in učiteljic se ga je vdeležilo. Ne-jungovci so se odločno izjavili, da hočejo delati po reku »vse za vero, dom, cesarja« ter temeljito razpravljali, zakaj ne morejo nikoli odobravati točke 5. jungovskega programa, ki slovi ločitev šole od cerkve. Jungovci so začetkom ugovarjali, da tudi oni niso za ločitev šole od cerkve v tem smislu, kakor bi se morala vsa vera odstraniti iz šole. Ko pa je zastopnik jungovcev prečital pismo Horvatekovo, bilo je vsem jasno, da so ne-jungovci in proti-jungovci le golo resnico govorili. Horvatek tolmači 5. točko tako-le: »Vsak Avstrijan

je svoboden glede svojega verskega prepričanja, le učitelj in šolstvo ne. Učitelj je primoran, delati izpite iz veronauka, moliti z otroci pred solo in po soli, voditi je k maši in k zakramentom, naj si bi to bilo tudi proti njegovemu prepričanju. Vera je privatna stvar, ki ne spada v šolo.« — Zdaj je jungovstvo razkrito in uvidel je vsak, da jungovstvo ne meri le na vzvišanje učiteljskih plač, temveč da je v svojem jedru — točki peti — protikrščansko, socialistično brez ugovora, naj si je tudi nek jungovec prej zatrljeval, da to ni res. Konečno se je sprejela resolucija z ogromno večino glasov proti dvema glasoma. Shod slov. učitelj. izreče se odločno za versko pravno vzgojo po geslu: »vse za vero, dom, cesarja!« Pripomniti je le še, da je dokaj jungovcev pred glasovanjem zapustilo dvorano.

Zanimivo je bilo tudi to: jungovci so se tako ustrašili tega shoda, da so pisali po Horvateka, naj sam pride in raztolmači še enkrat svoj program. Ker ni mogel priti, storil je to pismeno. Nadalje so se jungovci nadejali, da z zasmehovanjem, zaničevanjem, rohnenjem in besnenjem užugajo pogumnega sklicatelja, kakor tudi Tinjskega, ki se je toli nezaslišano (?) pregrešil (!) ter nekoč spisal v »Slov. Gosp.« sestavek proti Horvatekovemu programu. A motili so se. Kdor živi in gori za tako vzvišene vzore kakor Tinjski in Černež, kojega že ljubi vsa slovenska mladina radi njegove ljubeznive knjižice Bogdančkova mlada leta — taki se tudi ne ustraši besnečega sovražnika, ampak ob rastočem preganjanju raste mu srčnost in up na gotovo zmago, katera je vselej zagotovljena le resnici in pravici.

Iz Tinja. Preljubi »Slov. Gospodar!« Ker sva si bila dosedaj dobra prijatelja, moram ti, da si srce malo olajšam, že malo potožiti, kako se mi je zadnjič pri učiteljskem shodu v Mariboru godilo. Pa tudi tebi bode to poročilo v svarilo, da ja ne boš o učiteljih — več kaj nehvalevrednega pisal.

Do polovice zborovanja je slo vse lepo, gladko in mirno. Krščansko misleči učitelji so kaj dobro in prepričevalno zagovarjali versko-nravna vzgojna načela; tako da še navzoči jungovci niso mogli temu nič ugovarjati.

Ker jungovci drugzega niso imeli kaj oporekati, je pa g. Gradišnik začel srdito napadati »Tinjskega« in pa »Slovenskega Gospodarja«, ker sta ta dva s svojimi, le po njegovem naziranju nesramnimi dopisi baje globoko žalila učiteljski stan.

Gospod govornik je neusmiljeno kričal, da me je že bilo skoro strah. Ko bi Vi, gospod urednik, bili to slišali, bi bili gotovo mislili, da bo zdaj in zdaj začela batina po naju padati.

Batine, hvala Bogu, ni bilo! Pač pa so ob koncu tega psovalnega govora skoro vsi navzoči živahno in dolgotrajno ploskali. Da Vam rečem, ljubša bi mi bila palica, kakor pa navdušeno odobravanje tega napada. Od začudenja, da so tudi krščansko misleči učitelji odobraval psovanje svojega tovariša in pa »Slov. Gospodarja« za to, ker sta se potegovala za krščanska vzgojna načela, nisem mogel dolgo se vzdramiti iz presenečenja. Ta čas mojega molčanja vporabila je gospica A. Štupca, da je zavrnila (to obdolženje) kot neopravičeno. Kajti dopisi v »Slov. Gospodarju« so stvarni in popolno dostojni; dočim je pisanje jungovcev v »Slov. Narodu« tako ostudno, da ji sramožljivost brani te pregrde besede v častitem zboru ponavljati.

Potem sem izjavil tudi jaz, da rad uklonim glavo, ako mi kateri iz mojega dopisa mora navesti le eden stavek, ki bi žalil učiteljski stan, ali da bi izrekel željo, da bi se naj samostalnost in prostost šole na korist cerkvene oblasti prikrajšala. Nadalje sem rekel, da sem oni članek pisal le iz dobrega namena v obvarovanje naše učiteljske časti. Kajti protiversko rovanje jungovcev ne dela našemu stanu časti, temveč le sramoto. Zato onega članka ne prekličem in ne obžalujem.